

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 45g/2019

privind excepția de neconstituționalitate
a unor prevederi din articolul 3 alin. (2) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011
privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea
dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la
executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești

CHIȘINĂU

5 martie 2019

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Mihai POALELUNGI, *președinte*,
dnei Raisa APOLSCHII,
dlui Aurel BĂIEȘU,
dlui Corneliu GURIN,
dlui Artur REȘETNICOV
dlui Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dlui Marcel Lupu, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă pe 28 februarie 2019,
Înregistrată pe aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 5 martie 2019 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a textului „de la intrarea în vigoare” din articolul 3 alin. (2) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești (în continuare, Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011), ridicată de către dna avocat Ana Beriozchin, în dosarul nr. 2r-2/19, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională pe 28 februarie 2019 de către un complet de judecată din cadrul Curții de Apel Chișinău (domnii judecători Marina Anton, Ion Țurcan și Vitalie Cotorobai), în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe 5 septembrie 2018, dl Vladislav Coțofan a înaintat o acțiune împotriva Ministerului Justiției, prin care a solicitat constatarea încălcării dreptului la judecarea cauzei într-un termen rezonabil și repararea prejudiciului, în conformitate cu mecanismul prevăzut de Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011.

4. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul central, din 23 noiembrie 2018, acțiunea a fost respinsă ca tardivă. În această încheiere s-a menționat că termenul de șase luni pentru depunerea cererii cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei se calculează din momentul rămânerii definitive a hotărârii judecătorești care a soluționat cauza în care se pretinde că a avut loc încălcarea.

5. Pe 6 decembrie 2018, dna Ana Beriozchin, avocatul reclamantului, a depus recurs împotriva încheierii menționate. Odată cu cererea de recurs, dna Ana Beriozchin a depus și o cerere prin care a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a textului „de la intrarea în vigoare” din articolul 3 alin. (2) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011.

6. Prin încheierea din 19 februarie 2019, Curtea de Apel Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

8. Dispozițiile relevante ale Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești sunt următoarele:

Articolul 3

Intentarea acțiunii de reparare a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești

„(1) Cererea de chemare în judecată privind constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare (denumită în continuare *cerere de chemare în judecată*) se depune conform regulilor de competență jurisdicțională stabilite la capitolul IV din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova și se examinează de un alt complet de judecată decât cel care a examinat (examinează) cauza în care se pretinde încălcarea.

(2) În cauzele în care se pretinde încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, cererea de chemare în judecată poate fi depusă în cadrul examinării cauzei în fond sau în decursul a 6 luni **de la intrarea în vigoare** a ordonanței procurorului de încetare a urmăririi penale sau de scoatere de sub urmărire penală ori **a actului judecătoresc de dispoziție**.

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autoarei excepției de neconstituționalitate

9. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autoarea a invocat faptul că textul „de la intrarea în vigoare” din articolul 3 alin. (2) din Legea nr. 87

din 21 aprilie 2011 nu corespunde exigențelor calității legii, pentru că nu reglementează cu suficientă claritate momentul din care trebuie calculat termenul pentru depunerea cererii cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea într-un termen rezonabil a cauzei. Deși instanța de judecată a considerat că acest termen se calculează de la data la care actul judecătoresc de dispoziție rămâne definitiv, autoarea excepției de neconstituționalitate consideră că acest termen trebuie calculat de la data la care actul judecătoresc de dispoziție devine irevocabil.

B. Aprecierea Curții

10. Examinând admisibilitatea sesizării, Curtea constată următoarele.

11. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, ține de competența Curții Constituționale.

12. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de către dna avocat Ana Beriozchin, în dosarul nr. 2r-2/19, pendinte la Curtea de Apel Chișinău. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

13. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie textul „de la intrarea în vigoare” din articolul 3 alin. (2) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011. Aceste dispoziții legale stabilesc momentul de la care se calculează termenul pentru intentarea acțiunii cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea într-un termen rezonabil a cauzei și la repararea prejudiciului. Autoarea excepției de neconstituționalitate a susținut că aceste prevederi nu corespund exigențelor calității legii.

14. Curtea reține că, potrivit articolului 1 alin. (1) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, scopul acestei legi îl reprezintă crearea unui remediu intern efectiv de apărare a dreptului la judecarea într-un termen rezonabil a cauzei și a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

15. Curtea Europeană a menționat în jurisprudența sa că nerespectarea „termenului rezonabil” de judecare a cauzei ar putea pune în pericol eficiența și credibilitatea justiției (*Scordino v. Italia* (nr. 1), [MC], 29 martie 2006, §224).

16. În vederea evaluării termenului rezonabil de judecare a cauzei, Curtea Europeană a instituit criterii prin care se stabilește durata unei proceduri. Astfel, punctul de început al termenului (*dies a quo*) este, în mod obișnuit, data sesizării tribunalului competent (*Bock v. Germania*, 29 martie 1989, §35), cu excepția cazului în care sesizarea autorității administrative constituie o condiție prealabilă pentru sesizarea tribunalului, caz în care termenul poate include durata procedurii administrative preliminare obligatorii (*Kress v. Franța*, [MC], 7 iunie 2001, § 90).

17. Cu privire la punctul de sfârșit al calculării termenului (*dies ad quem*) Curtea Europeană a menționat că acesta acoperă, în principiu, întreaga procedură, inclusiv căile de atac. Astfel, cerința respectării unui termen rezonabil se referă la toate etapele procedurilor judiciare, fără a putea fi exceptate fazele ulterioare soluționării fondului (*Robins v. Regatul Unit*, 23 septembrie 1997, §§ 28-29). Pentru a aprecia caracterul rezonabil al duratei unei proceduri în baza articolului 6 § 1 din Convenție, trebuie avut în vedere ansamblul acesteia (*König v Germania*, 28 iunie 1978, § 98).

18. Având în vedere faptul că scopul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 îl reprezintă instituirea unui remediu efectiv, în sensul Convenției Europene, Curtea menționează că prevederile acestei Legi ar trebui interpretate în vederea asigurării protecției efective a dreptului la judecarea într-un termen rezonabil a cauzei și a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești. De vreme ce Curtea Europeană a menționat că respectarea termenului rezonabil de judecare a cauzei se referă la întreaga procedură și la toate căile de atac prevăzute de dreptul național, în ansamblu, Curtea nu întrevide vreun motiv pentru care termenul intentării acțiunii referitoare la constatarea încălcării acestui drept ar trebui calculat de la o etapă prealabilă epuizării tuturor căilor de atac prevăzute de lege, adică înainte ca hotărârea să devină irevocabilă.

19. Totuși, Curtea observă că o hotărâre judecătorească poate deveni irevocabilă și prin neatacare. Astfel, în ipoteza în care un justițiabil renunță la dreptul de a contesta o hotărâre judecătorească, Curtea nu poate constata existența unor motive rezonabile pentru care ar trebui amânat momentul din care începe să curgă termenul pentru depunerea cererii de constatare a încălcării dreptului la judecare într-un termen rezonabil a cauzei și la repararea prejudiciului. Cu alte cuvinte, în această situație este important momentul pronunțării hotărârii.

20. În baza celor menționate, Curtea constată că dispozițiile contestate ar trebui interpretate avându-se în vedere circumstanțele particulare ale fiecărui caz. Astfel, Curtea nu atestă, în prezenta cauză, existența unei probleme de constituționalitate, ci a uneia de interpretare a legii de către instanțele de judecată, potrivit scopului și obiectului ei.

Din aceste motive, în baza articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „de la intrarea în vigoare” din articolul 3 alin. (2) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii

judecătorești, ridicată de către dna avocat Ana Beriozchin, în dosarul nr. 2r-2/19, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Mihai POALELUNGI

*Chișinău, 5 martie 2019
DCC nr. 35
Dosarul nr. 45g/2019*